

Sygn. akt I ACa 660/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Władysław Pawlak
Sędziowie:	SSA Zbigniew Ducki SSA Grzegorz Krężolek (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 15 lipca 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa **J. T. (1)**

przeciwko **Skarbowi Państwa- Prezesowi Sądu Rejonowego w Kielcach**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 22 stycznia 2014 r. sygn. akt I C 1372/13

1. oddala apelację;

2. zasądza od powoda J. T. (1) na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt : I ACa 660/14

UZASADNIENIE

J. T. (1) w pozwie skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Rejonowego w Kielcach , domagał się zasądzenia kwoty łącznej 7 134 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 29 marca 2013r , tytułem odszkodowania za uszczerbek jaki wywołało w jego majątku wydanie przez Sędziego Komisarza , prowadzącego postępowanie upadłościowe, w sprawie oznaczonej sygnaturą V GUp 8/07 , dwóch prawomocnych orzeczeń z 12 czerwca 2012r i 24 września 2012r , którymi , pełniąca tę funkcję SSR D. C., odmówiła upomnienia i polecenia syndykowi wypłaty na rzecz powoda dwóch sum , składających się łącznie na kwotę dochodzoną pozwem , odmówiła także ukarania go grzywną mimo , że powodowi, jako wierzycielowi masy upadłości, była należna z racji pełnienia funkcji reprezentanta organu upadłej , a masa dysponowała środkami by wierzytelność z tego tytułu zaspokoić. Powinno to nastąpić z na

bieżąco napływających do masy środków lub też, w ramach podziału funduszy masy w pierwszej kolejności albowiem należności te przynależały do kosztów postępowania upadłościowego.

Obydwa te orzeczenia Sędziego Komisarza, w ocenie powoda, zostały wydane niezgodnie z prawem, co rodzi to po stronie Skarbu Państwa odpowiedzialność odszkodowawczą tym bardziej, iż powstała ten sposób szkoda pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z postanowieniami Sędziego Komisarza. Podniósł, iż niezgodność z prawem obu rozstrzygnięć obowiązany jest ocenić Sąd rozstrzygający cy spór albowiem od postanowień wydanych w postępowaniu upadłościowym skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem nie przysługuje, a on jako uczestnik tego postępowania nie miał prawnej możliwości ich zaskarżenia poprzez złożenie środka odwoławczego.

Zdaniem powoda dla oceny zasadności jego roszczenia bez znaczenia pozostaje to, że obydwa orzeczenia datowane na 12 czerwca 2012r i 24 września 2012 r stanowiły, w formie przyjętej przez Sędziego Komisarza jedynie informacje dla autora żądań, albowiem w istocie były merytorycznym odniesieniem się organu działającego w postępowaniu upadłościowym do jego żądań zawartych we wnioskach. Należy je zatem traktować, mimo tej formy, jako orzeczenia Sędziego Komisarza.

Na sumę dochodzona pozwem składają się dwie kwoty.

Pierwsza w wysokości 285 złotych stanowiła równowartość niezasadnie potrąconej przez syndyka sumy odsetek od sumy w wysokości 1000 złotych należnej powodowi jako ustanowionemu reprezentantowi organu upadłego w postępowaniu upadłościowym, tytułem zaliczki na koszty tej reprezentacji. Wprawdzie podstawa do jej otrzymywania w wymiarze po 200 złotych miesięcznie, a to postanowienie Sędziego Komisarza z dnia 4 marca 2009r, będące konsekwencją prawomocnego orzeczenia Sądu Gospodarczego w Kielcach z dnia 15 października 2008r, określającego w takiej sumie te koszty, zostało uchylone orzeczeniem z dnia 27 czerwca 2011r tym nie mniej uzyskało ono walor prawomocności dopiero 16 sierpnia 2011r. Zatem potrącenie przez syndyka tej należności odsetkowej wcześniej, bo w ramach sporu pomiędzy syndykiem, a powodem w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie w sprawie o sygnaturze VI C 405/10/ S nie było uzasadnione, a w konsekwencji winna być ona wypłacona na rzecz żądającego z funduszków masy, czego wcześniej, mimo wielokrotnych wniosków powoda, także syndyk konsekwentnie odmawiał.

Druga kwota zamykała się wielkością 6858 złotych, stanowiąc także nie zaspokojoną wierzytelność powoda wobec masy upadłości, a będąc iloczynem kwot po 200 złotych miesięcznie za okres od 5 października 2007r tj. daty ogłoszenia upadłości do daty prawomocności postanowienia, którym Sąd Upadłościowy uchylił orzeczenie z 15 października 2008r, którym przyznano powodowi, taką miesięczną sumę na koszty reprezentacji organu upadłej spółki. ą

Jako podstawę normatywną swojego żądania powód powołał art. 417 [1] §2 kc oraz art. 223 ust. 2 Ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze.

Wniósł również o obciążenie strony przeciwnej kosztami procesu.

Reprezentująca stronę pozwaną Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa, odpowiadając na pozew, domagała się oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia na swoją rzecz kosztów postępowania.

W swoim stanowisku procesowym wskazała, że J. T. (1) nie wykazał istnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa.

Przede wszystkim dlatego, iż nietrafna jest jego ocena, że obydwie odpowiedzi Sędziego Komisarza, datowane na 12 czerwca i 24 września 2012r na jego wnioski o udzielenie upomnienia syndykowi, ukaranie go grzywną i polecenie wypłaty spornych kwot były merytorycznymi orzeczeniami organu postępowania upadłościowego. Wskazywała, że Sędzia Komisarz nie miała, w okolicznościach faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia, możliwości wydawania postanowień wiążących dla syndyka, dotyczących materii o jakiej stanowiły wnioski powoda, a co najwyżej była

uprawniona do wydawania syndykowi nie będących orzeczeniami zarządzeń w ramach , opartego na art. 152 ust. 1 pkt 1 ustawy nadzoru nad jego działalnością .

Dodatkowo argumentowała , że powstanie odpowiedzialności Skarbu Państwa jest uzależnione od wykazania przez żądającego , iż wykorzystał wszystkie dostępne mu środki prawne służące zmianie lub wyeliminowaniu kwestionowanych orzeczeń z obiegu prawnego , a temu obowiązkowi J. T. (1) nie sprostał.

Ponadto podnosiła brak związku przyczynowego pomiędzy informacjami kierowanymi do powoda a szkodą albowiem na datę składania odpowiedzi , postępowania upadłościowe w sprawie V GUp. 8/07 nie zostało zakończone, a syndyk nie dokonał ostatecznych rozliczeń pozyskanych do masy środków , nie złożył także ostatecznego sprawozdania tak rzeczowego jak i finansowego.

Wyrokiem z dnia 22 stycznia 2014r Sąd Okręgowy w Kielcach powództwo oddalił [pkt I] oraz zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 1200 złotych tytułem kosztów procesu [pkt II sentencji] .

Sąd Okręgowy ustalił następujące fakty istotne dla rozstrzygnięcia:

Postanowieniem z dnia 5 października 2007r Sąd Rejonowy - Sąd Gospodarczy w Kielcach ogłosił upadłość spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) w G. S. , obejmującą likwidację jej majątku, funkcję Sędziego Komisarza powierzając SSR D. C., pod której nadzorem było prowadzone postępowanie upadłościowe , oznaczone sygnaturą V GUp 8/07

Orzeczeniem datowanym na 15 października 2008r Sąd Upadłościowy - Sąd Rejonowy w Kielcach określił koszty związane z funkcjonowaniem organu upadłej na 200 złotych miesięcznie. W oparciu o nie postanowieniem z dnia 4 marca 2009r Sędzia Komisarz przyznała reprezentantowi tego organu , J. T. (1) , na poczet kosztów z ta reprezentacją związanych , zaliczkę w wysokości łącznej 1000 złotych , polecając wypłatę tej kwoty z funduszków masy.

Orzeczenie Sędziego Komisarza to zostało uchylone postanowieniem Sądu Upadłościowego z dnia 27 czerwca 2011r , które uzyskało walor prawomocności z dniem 16 sierpnia 2011r , po oddaleniu złożonego od niego zażalenia.

Z dalszych ustaleń Sądu I instancji wynika , że pomiędzy J. T. (1) a syndykiem masy upadłości było prowadzone przed Sadem Pracy pięć wygranych przez powoda sporów, których wynik wraz z kosztami postępowań oraz tych związanych z uzyskaniem klauzul wykonalności uprawniał reprezentanta upadłego do otrzymania z masy upadłości łącznej sumy 2070 złotych.

Natomiast syndyk wszczął przeciwko niemu postępowanie sądowe oznaczone sygnaturą VI C 405/10/S / , prowadzone przed Sadem Rejonowym w Krakowie domagając się zwrotu 1000 złotych tytułem otrzymanej i nie rozliczonej zaliczki.

W ramach tego procesu , pismem z dnia 19 maja 2011r syndyk złożył oświadczenie o potrąceniu z wierzytelnościami J. T. (1), na wskazaną wyżej sumę 2070 złotych , wierzytelności wzajemnych masy w łącznej wysokości 1285 złotych na którą złożyły się kwota 1000 złotych tytułem otrzymanej przezeń i nierozliczonej zaliczki oraz 285 złotych tytułem odsetek od tej należności. Pozostała suma , w wysokości 785 złotych, została z funduszków masy reprezentantowi upadłego wypłacona.

Ponieważ oświadczenie o potrąceniu było wcześniejsze niż data prawomocności orzeczenia na podstawie którego uprawnienie do otrzymania zaliczki w oparciu o postanowienie Sędziego Komisarza zostało zniesione , J. T. uważał , iż oświadczenie syndyka było , o ile obejmowało kwotę odsetek – 285 złotych - nieskuteczne , wobec czego stał na stanowisku , iż nadal , w zakresie tej sumy masa upadłości jest jego dłużnikiem.

Dlatego też , przy braku reakcji syndyka na żądania zwrotu tej sumy , zaczął się zwracać do Sędziego Komisarza z opartymi na normie art. 169 a ustawy wnioskiem z dnia 26 kwietnia 2012r o upomnienie syndyka , nałożenie nań

grzywny oraz polecenie wypłaty wskazanej wyżej kwoty z funduszków masy. W odpowiedzi, pismem z dnia 12 czerwca 2012r Sędzia Komisarz, stwierdziła brak podstaw do uwzględnienia zawartych w nim żądań.

Druga z dochodzonych pozwem kwot, w wysokości łącznej 6858 złotych, stanowi iloczyn sum przyznanych na poczet kosztów funkcjonowania organu upadłego, w wymiarze po 200 złotych miesięcznie, orzeczeniem Sądu Upadłościowego z dnia 15 października 2008r, za okres pomiędzy datą ogłoszenia upadłości – 5 października 2007r a datą, kiedy uzyskało walor prawomocności rozstrzygnięcie Sądu Upadłościowego o uchyleniu tego orzeczenia, czyli 9 sierpnia 2010r.

Podobnie jak w przypadku pierwszej ze wskazanych sum, także w odniesieniu do kwoty 6858 złotych syndyk nie uwzględnił żądań powoda o jej wypłatę, wobec czego złożył on wniosek o umieszczenie tej wierzytelności na liście. Żądanie to zostało ostatecznie odrzucone.

Wobec tego J. T. (1) we wniosku skierowanym do Sędziego Komisarza z dnia 27 sierpnia 2012r zażądał wydania syndykowi polecenia wypłaty tej należności oraz udzielania mu upomnienia, a ewentualnie wszczęcia postępowania dyscyplinującego.

W odpowiedzi na te żądania, pismem datowanym na 24 września 2012r, Sędzia Komisarz poinformowała powoda o braku podstaw do ich uwzględnienia.

Z dalszych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że postanowieniem z dnia 20 sierpnia 2013r Sędzia Komisarz zatwierdziła plan podziału wierzytelności zaliczonych do kategorii I, II i III z pozyskanych w ramach likwidacji majątku spółki funduszy, w dniu 25 sierpnia 2013r, ostateczne sprawozdanie syndyka. Orzeczeniem z 21 października 2013r Sąd Rejonowy - Sąd Gospodarczy w Kielcach stwierdził zakończenie postępowania upadłościowego (...) - spółki z o. o. w G. S..

Złożona przez powoda skarga o naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, zarzucająca przewlekłość prowadzenia postępowania upadłościowego w sprawie VGU 8/07 została orzeczeniem Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 4 grudnia 2012r w postępowaniu oznaczonym sygnaturą VII S 14/12 oddalona jako niezasadna.

Rozważania prawne rozpoczął Sąd Okręgowy od przedstawienia przesłanek normatywnych od których spełniania ustawodawca uzależnił uprawnienie poszkodowanego do skutecznego dochodzenia od Skarbu Państwa wyrównania szkody spowodowanej wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem.

Wskazał, że zważywszy, iż J. T. (1) wiąże powstanie po swojej stronie uszczerbku majątkowego z aktami z dat 12 czerwca i 24 września 2012r, które ocenił powód jako dotyczące kwestii merytorycznych orzeczenia Sędziego Komisarza, wydane w ramach postępowania upadłościowego, to dla ewentualnego przypisania stronie przeciwnej odpowiedzialności odszkodowawczej - wobec nie przysługiwania od nich skargi o stwierdzenie ich niezgodności z prawem, powód nie musiał się legitymować wcześniej uzyskanym orzeczeniem, mającym charakter prejudykatu, stwierdzającego taką niezgodność, a rzeczą Sądu oceniającego zgłoszone roszczenie jest, w ramach prowadzonego przezeń postępowania, ocena czy kwestionowane orzeczenie mające wywoływać uszczerbek rzeczywiście jest z prawem niezgodne.

Przeciwko uwzględnieniu żądania pozwu przemawia, w ocenie Sądu I instancji, przede wszystkim to, iż żadne z pism datowanych na 12 czerwca i 24 września 2012r z którymi powód wiąże powstanie szkody nie może być uznane za orzeczenie wydane przez Sędziego Komisarza, w ramach postępowania upadłościowego, w rozumieniu art. 219 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze. Są one jedynie informacjami skierowanymi do powoda jako autora określonych w dokonanych ustaleniach faktycznych żądań, wobec sposobu postępowania syndyka. Takie, nie merytoryczne ich charakter, wyklucza możliwość, już a tej przyczyny uwzględnienia żądania sformułowanego przez J. T. (1).

Dalsza część wyводу prawnego Sądu opierała się na założeniu , iż oba pisma sa jednak orzeczeniami Sędziego Komisarza o charakterze merytorycznym. Także i przy takim założeniu roszczenie powoda w ocenie Sądu Okręgowego nie mogło być uwzględnione albowiem nie wszczęcie wobec syndyka środków dyscyplinujących wraz z poleceniem wypłaty na rzecz żądającego sum mających mu być należnymi , ocenił on jako nie naruszające prawa w sposób , które kwalifikowałoby je jako niezgodne z nim w rozumieniu art. 424 [1] §1 kpc. Trudno bowiem mówić w tym przypadku niezgodności rażącej , oczywistej , przybierającej postać niezgodności kwalifikowanej.

Podstawa rozstrzygnięcia o kosztach procesu była norma art. 98 §1 kpc i wynikająca z niej zasada odpowiedzialności za wynik sprawy.

Apelację od tego wyroku złożył powód i zaskarżając go w całości , domagał się jego zmiany poprzez uwzględnienie żądania pozwu jak również obciążenia strony przeciwnej kosztami postępowania za obydwie instancje .

Środek odwoławczy został oparty na następujących zarzutach :

- naruszenia prawa procesowego , a to art. 365 kpc w zw z art. 229 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze. Zdaniem apelującego zarzut ten został zrealizowany poprzez to , iż Sąd I instancji rozstrzygając o jego roszczeniu orzekł odmiennie od wiążącego go postanowienia wydanego przez Sąd Okręgowy - Sąd Gospodarczy w Kielcach w dniu 4 grudnia 2012r , w sprawie VII S 14/12 , w następstwie rozpoznania skargi na przewlekłość postępowania upadłościowego oznaczonego sygnaturą V GUp 8/07.

Oto bowiem w motywach tego postanowienia , Sąd orzekający o skardze, ocenił obydwie pisma , którymi Sędzia Komisarz odpowiedziała na wnioski powoda , jako merytoryczne rozstrzygnięcia o żądaniach w nich zawartych. Wprawdzie nie poddał weryfikacji ich poprawności z uwagi na charakter postępowania wywołanego skargą, tym nie mniej ocena wyrażona przez Sąd w tym postępowaniu winna , poprzez związanie wynikające z brzmienia 365 §1 kpc doprowadzić do całkowicie odmiennej oceny roszczenia odszkodowawczego powoda aniżeli ta , która wynika za treści zaskarżonego apelacją wyroku.

W szczególności z uwagi na konsekwencje związania Sąd I instancji nie był uprawniony by odmówić tym odpowiedziom charakteru postanowień wydanych przez organ sądowy , nadzorujący czynności prowadzone przez syndyka w ramach likwidacji majątku upadłego,

- naruszenia prawa materialnego ; normy art. 417 [1] §2 kc w z zw z art. 169 a , art. 172 i 219 , 229 u.p.n oraz 354 kpc wobec wyrażenia nietrafnej oceny prawnej zgodnie z którą odpowiedzi Sędziego Komisarza udzielone przez nią w dniach 12 czerwca i 24 września 2012r na jego wnioski nie miały charakteru orzeczeń Sądu wydanych w ramach postępowania upadłościowego.

Zarzut ten miał, w ocenie apelującego zostać zrealizowany także jako następstwo naruszenia wskazanego wyżej przepisu kodeksu cywilnego w związku z 481kc oraz 365 §1 kpc i 229 u.p.n. Wadą tą orzeczenie poddane kontroli instancyjnej jest dotknięte dlatego , iż w przeciwieństwie do stanowiska Sądu Okręgowego J. T. (1) stał na stanowisku , iż będących merytorycznymi orzeczeniami pism Sędziego Komisarza nie można uznawać za takie , które odpowiadają prawu.

W motywach apelacji powód w istocie powtórzył swoje stanowisko prawne, które prezentował w czasie postępowania rozpoznawczego przed Sądem I instancji , a w sposób szczególny akcentował następujące wnioski i oceny, które jego zdaniem w pełni usprawiedliwiają wniosek środka odwoławczego o reformowanie wyroku z 22 stycznia 2014r w sposób przezeń postulowany.

Zważywszy na stanowisko wyrażone w motywach postanowienia rozstrzygającego skargę powoda domagającego się stwierdzenia przewlekłości postępowania upadłościowego wobec braku odpowiedzi ze strony Sędziego Komisarza na jego wnioski , zgodnie z którym każda z nich stanowiła merytoryczne rozstrzygnięcie , pogląd ten , w oparciu o

wskazaną normę art. 365 §1 kpc było wiążące dla Sądu wydającego wyrok objęty apelacją. Nie uwzględnienie tego poglądu prawnego stanowi podstawę do twierdzenia o zasadności pierwszego z postawionych zarzutów.

O tym , iż taki właśnie charakter miały obydwie udzielone powodowi odpowiedzi ma fakt , iż przed ich sformułowaniem Sędzia Komisarz dokonała analizy stanu faktycznego , istotnego z punktu widzenia rozstrzygnięcia oraz przeprowadziła proces b subsumcji tych wakatów pod mającą zastosowanie normę prawną. Zatem spełnione zostały , zdaniem apelującego, warunki by odpowiedzi te uznawać za merytoryczne orzeczenia, odnoszące się do praw majątkowych powoda.

Odmierna ocena Sądu I instancji , realizuje tym samym pierwszy z zarzutów materialno prawnych szczególnie , że po myśli art. 169 a w zw z art. 172 u.pu i n rozstrzygnięcia o odmowie udzielenia upomnienia syndykowi czy też nałożenia na niego grzywny lub polecenia wypłaty należnych kwot , obecnie dochodzonych pozwem , powinno nastąpić w drodze postanowienia na które przysługuje zażalenie. Decydująca jest bowiem nie sama forma w której zapada rozstrzygnięcie ale jego istotna treść , a ta jednoznacznie przemawia za reprezentowanym przez powoda poglądem .

W tym kontekście J. T. (1) akcentował , iż tak kodeks postępowania cywilnego jak i ustawa Prawo upadłościowe i naprawcze nie przewidują takiej formy wypowiedzania się Sądu czy Sędziego Komisarza jakim jest pismo informacyjne.

Apelujący , polemizując z oceną wyrażoną przez Sąd Okręgowy co do tego , że odmowy upomnienia syndyka , nałożenia nań grzywny oraz polecenia wypłacenia mu należności stanowiących przedmiot sporu , o ile by je traktować w sposób kwalifikowany przez powoda nie były niezgodne z prawem, przede wszystkim zauważył , że po pierwsze obydwie należności były mu jako reprezentantowi organu upadłego rzeczywiście należne. Syndyk nie miał podstaw do uznanwania , iż kwota 285 złotych stanowi wierzytelność masy wobec powoda z racji opóźnienia w terminowym zwrocie uprzednio uzyskanej przezeń zaliczki w kwocie 1000 złotych. O takim opóźnieniu nie można było mówić dlatego , że w dacie kiedy syndyk dokonywał jej potrącenia , powód nie był , dla braku prawomocności orzeczenia uchylającego podstawę do jej uzyskania obowiązany do zwrotu tego świadczenia. Tym samym o opóźnieniu także nie można było , w sposób uprawniony mówić.

Był apelujący także uprawniony by domagać się wypłaty z funduszków masy równowartości kwot przyznanych orzeczeniem Sądu upadłościowego na poczet kosztów reprezentacji organu upadłego za okres wskazany w pozwie , co łącznie odpowiadało drugiej z dochodzonych przez niego kwot , za okres od daty ogłoszenia upadłości do daty prawomocności postanowienia uchylającego poprzednie orzeczenie będące podstawą ich przyznania .

W obu zatem przypadkach nie uznawanie przez Sędziego Komisarza , iż odmawiając spełnienia tych świadczeń , syndyk postępuje zgodnie z prawem i tym samym brak jest podstaw by stosowa wobec niego środki dyscyplinujące dostatecznie przemawia, zdaniem powoda, za oceną , że takie stanowisko Sędziego Komisarza czyni wydane przez niego orzeczenia z którym J. T. wiąże powstanie szkody niezgodnymi z prawem. Przy tym ranga tego naruszenia wynikająca z nieuwzględniania przez Sędziego Komisarza , iż należności , których beneficjentem był J. T. (1) miała swoją podstawę w prawomocnych orzeczeniach sądowych , którymi Sędzia Komisarz był on związany , kwalifikuje to naruszenie , w odniesieniu tak do rozstrzygnięcia z dnia 12 czerwca 2012r jak i 24 września 2012r jako takie , które rodzi odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa wobec apelującego , opartą na normie art. 417 [1] §2 kc.

Odpowiadając na apelację strona pozwana , reprezentowana przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniosła o jej oddalenie jako pozbawionej usprawiedliwionych podstaw, odnosząc się polemicznie do każdego z postawionych zarzutów środka odwoławczego. Domagała się również obciążenia przeciwnika procesowego kosztami postępowania apelacyjnego.

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik powoda zaniechał podtrzymywania żądania wyznaczenia terminu w którym powód miałby złożyć pismo procesowe , w którym odniósłby się do argumentów zawartych w tej odpowiedzi. / k. 169 i 172 akt /

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny rozważył :

Środek odwoławczy powoda nie jest uzasadniony i podlega oddaleniu chociaż przede wszystkim z innej przyczyny aniżeli ta , która została wskazana przez Sąd Okręgowy , a wydane 22 stycznia 2014r orzeczenie , mimo częściowo błędnego uzasadnienia, odpowiada jednak prawu.

Konstrukcja apelacji J. T. (1) wskazuje , iż nie opiera się ona na zarzutach natury procesowej , które miałyby służyć podważaniu sposobu , w jaki Sąd I instancji ocenił dowody zgromadzone w sprawie , dokonał ustaleń doniosłych dla rozstrzygnięcia , czy też miałyby być środkiem do apelacyjnej polemiki z poprawnością tych konstatacji , które Sąd Okręgowy uczynił podstawą faktyczną wydanego wyroku.

Brak tego rodzaju zarzutów powoduje, iż ustalenia te, jako poprawne i kompletne Sąd II instancji przyjmuje za własne.

Jako nietrafny należy ocenić pierwszy z podniesionych przez powoda zarzutów, naruszenia art. 365 §1 kpc w zw z art. 229 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze.

Zważywszy na argumentację jaką J. T. (1) powołał by go uzasadnić przypomnieć należy , iż opierał się on negowaniu nie uwzględnienia przez Sąd I instancji przy ocenie roszczenia powoda, treści motywów postanowienia Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 4 grudnia 2012r w sprawie o sygnaturze VII S 14/12 , wydanego w następstwie rozstrzygnięcia jego skargi o stwierdzenie przewlekłości postępowania upadłościowego, oznaczonego sygnaturą V GUp 8/07 , w ramach którego Sędzia D. C.pełniła funkcję Sędziego Komisarza. / / k. 71-72 akt/

Zdaniem apelującego jakkolwiek jego skarga została tym orzeczeniem oddalona , tym nie mniej w uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy zawarł ocenę obu odpowiedzi Sędziego Komisarza na wnioski powoda , datowanych na 12 czerwca 2012r i 24 września 2012r - z którymi wiązał on powstanie szkody - jako takich , które są merytorycznymi rozstrzygnięciami Sędziego Komisarza wydanymi w ramach postępowania upadłościowego. Taką oceną Sąd rozstrzygający jego roszczenie , po myśli art. 365 §1 kpc , był związany , stąd też ocena odmawiająca takiego charakteru pism skierowanych do niego przez organ postępowania upadłościowego , która stanowiła podstawę oddalenia żądania zawartego w pozwie stanowi o zasadności podniesionego zarzutu.

Tak motywowany zarzut należy odeprzeć.

Moc wiążąca prawomocnego orzeczenia Sądu , o której mowa w art. 365 §1 kpc jest następstwem prawomocności formalnej tego orzeczenia i traktowana jest w literaturze przedmiotu jako jej pozytywny skutek w odróżnieniu od jej konsekwencji negatywnej , w postaci powagi rzeczy osądzonej.

W orzecznictwie utrwalony jest pogląd zgodnie z którym moc wiążąca orzeczenia odnosi się tylko i wyłącznie do treści jego sentencji nie obejmując swoim zakresem motywów , które zostały powołane dla jego uzasadnienia. Nie mają zatem mocy wiążącej , w rozumieniu wskazanej wyżej normy , dla Sądu rozstrzygającego inny spór, ani ustalenia faktyczne ani poglądy prawne , które zdecydowały o treści uprzednio wydanego , prawomocnego orzeczenia. Innymi słowy zakres związania ograniczony jest do samego rezultatu uprzedniego , mającego taki walor rozstrzygnięcia Sądu i w konsekwencji nie obejmuje on jego przesłanek.

/ por. bliżej w tej materii zbieżne z wyrażona tu oceną prawną poglądy Sądu Najwyższego zawarte - w powołanych jedynie przykładowo - judykatach z 21 czerwca 2007r, sygn.. IVCSK 63/07, publ. Lex 485880, z 8 czerwca 2005r , sygn. V CK 702/04 , publ. Lex nr 402284 i z 13 marca 2008r , sygn.. IIICSK 284/07, powołany za zbiorem Lex nr 380931/

Zatem Sąd Okręgowy wydając oceniane instancyjnie orzeczenie był związany rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego wywołanym skarga powoda na przewlekłość postępowania upadłościowego jedynie co do tego , że w tym postępowaniu , wbrew zarzutom skargi J. T. (1) nie doszło do nieusprawiedliwionej zwłoki w jego prowadzeniu. Poza zakresem takiego związania pozostały natomiast motywy tego rozstrzygnięcia w tym , tak eksponowany przez apelującego ich fragment dotyczący nie rozciągania się kognicji Sądu rozstrzygającego skargę na ocenę merytorycznej poprawności orzeczeń podejmowanych w ramach postępowania upadłościowego przez Sędziego Komisarza , z którym

wiązał apelujący podstawę do poparcia swojego stanowiska prawnego dotyczącego charakteru obu odpowiedzi udzielonych na jego wnioski .

Sąd Okręgowy, oddalając powództwo J. T. (1) oparł swoje rozstrzygnięcie na poglądzie prawnym zgodnie z którym odpowiedzi Sędziego Komisarza zarówno ta z 12 czerwca jak i z 24 września 2012r na jego żądania , w których domagał się udzielenia syndykowi upomnienia , wobec ocenianych ego przezeń jako naruszenie obowiązków zaniechań , w razie ich nie usunięcia nałożenia na niego grzywny oraz polecenia mu wypłacenia powodowi z funduszków masy obu kwot , których suma stanowiła roszczenie odszkodowawcze dochodzone w procesie przeciwko Skarbowi Państwa, nie stanowiły orzeczeń wydanych w postępowaniu upadłościowym w rozumieniu art. 219 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze.

Stanowisko to , nie jest usprawiedliwione , a ocena ta decyduje o podzieleniu jako zasadnego , sformułowanego przez apelującego, jako pierwszy w kolejności , zarzutu naruszenia prawa materialnego.

Uznanie go za usprawiedliwiony nie stanowi jednak dostatecznej podstawy do uznania za trafny wniosku środka odwoławczego z przyczyn , o których będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

Z ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie wynika , że J. T. (1) pełnił podczas trwania postępowania upadłościowego , obejmującego likwidację majątku spółki z o. o. (...) „P. „ w G. S. , funkcję reprezentanta organu upadłej , a koszty niezbędne dla jego funkcjonowania zostały określone orzeczeniem Sądu Upadłościowego z dnia 15 października 2008r , określone w kwotach po 200 złotych miesięcznie. / k. 19 akt /

Następstwem tego orzeczenia było postanowienie Sędziego Komisarza z dnia 4 marca 2009r , którym polecił on wypłacenie z funduszków masy na poczet pokrycia tych kosztów powodowi zaliczki w łącznej kwocie 1000 złotych / k. 18 akt/

Postanowienie to zostało uchylone orzeczeniem Sądu Upadłościowego z dnia 27 czerwca 2011r , uzyskując walor prawomocności z dniem 16 sierpnia 2011r. Wobec tego wcześniejsze oświadczenie o potrąceniu tej wierzytelności oraz mającej wynikać z faktu opóźnienia w zwrocie tej sumy , z wierzytelnością J. T. wobec masy stwierdzoną innymi tytułami , którymi były orzeczenia Sądów , złożone przez syndyka w sporze przeciwko reprezentantowi organu upadłego przed Sądem Rejonowym dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie - sygn.VI C 405/10/ S w którym domagał się on zwrotu tak zaliczki jak i odsetek od niej w wysokości 285 złotych powód uznawał za nieskuteczne. W konsekwencji stał na stanowisku , iż suma 285 złotych jest mu nadal z funduszków masy należna.

Zgodnie z niekwestionowanymi w apelacji ustaleniami faktycznymi druga z kwot , których suma złożyła się na roszczenie dochodzone pozwem , stanowiła iloczyn przyznanych orzeczeniem z dnia 15 października 2008r sum , w wymiarze po 200 złotych miesięcznie za okres od daty ogłoszenia upadłości do dnia 9 sierpnia 2010r , kiedy orzeczenie Sądu upadłościowego , uchylające to rozstrzygnięcie stało się prawomocne. Kwota ta , w wysokości łącznej 6858 złotych , była uznawana przez reprezentanta organu upadłego jako mu należna , a jako dotąd nie zaspokojona, mimo rzeczywistego wykonywania przez powoda powierzonej mu funkcji , stanowi jego wierzytelność , która winna być zaspokojona z funduszków masy.

Dlatego też J. T. (1), po nieskutecznych próbach uzyskania wypłaty tych sum od syndyka , zwrócił się do Sędziego Komisarza z wnioskami zawierającymi żądania o których była mowa wyżej , uznając , że zaniechania syndyka stanowią naruszenie jego obowiązków , będąc tym samym podstawą do udzielania mu upomnienia , a w razie dalszego braku reakcji na stwierdzone uchybienia do nałożenia nań grzywny jak i wydania polecenia wypłaty tych należności.

Odpowiedzią na te żądania były pisma Sędziego Komisarza z 12 czerwca 2012r , odnoszące się do wniosku dotyczącego sposobu postępowania syndyka w odniesieniu do wierzytelności obejmującej sumę 285 złotych oraz z dnia 24 czerwca 2012r co do drugiej z wierzytelności.

Analiza treści zarówno obu wniosków powoda z daty 26 kwietnia 2012r - data wpływu do Sądu - 9 maja 2012r- / k. 45-46 akt/ jak i z dnia 27 sierpnia 2012r - data wpływu do Sądu 6 września 2012r / k. 48-50 akt / jak i odpowiedzi oddzielonych przez Sędziego Komisarza pełnomocnikowi procesowemu powoda / k. 47 i 51 akt / pozwala stwierdzić , że zawarte w nich żądania J. T. (1) mają merytoryczny charakter zmierzając do opisanie i doprowadzenia do usunięcia w sposób i trybie przewidziny przez ustawę Prawo upadłościowe i naprawcze istniejących , w jego ocenie , nieprawidłowości w sposobie wykonywania obowiązków przez syndyka. Przy tym wyraźnie wskazana jest w nich również podstawa normatywna w oparciu o którą Sędzia Komisarz miałby tego doprowadzić, wydając stosowne rozstrzygnięcie , w zamierzeniu autora obu wniosków , zgodne z postulatami w nich wyrażonymi. Podstawą tą miał być przepis art. 169 a ustawy.

Odpowiedzi udzielone przez Sędziego Komisarza przybrały w obu przypadkach formę pism informacyjnych , przy czym ich treść nie budzi wątpliwości , co do tego , że stanowi ona odmowę uwzględnienia żądań zawartych we wnioskach , dla braku tak podstaw faktycznych , które uzasadniać by miały zastosowanie wskazanego przepisu i przedsięwzięcia wobec podległego Sędziemu Komisarzowi organu postępowania upadłościowego środków dyscyplinujących , zmierzających równocześnie do powstania w ramach samego postępowania stanu rzeczy , który reprezentant organu upadłej oceniał jako prawidłowy.

Treść tych dokumentów daje podstawę do usprawiedliwionego przyjęcia , że pomimo przyjętej formy , która nie posługuje się nazwą „ postanowienie ” w istocie stanowią one postanowienia Sędziego Komisarza.

Nie może budzić bowiem wątpliwości , że ich autorem jest właściwy - sądowy organ postępowania upadłościowego, działający w ramach powierzanych mu przez ustawę Prawo upadłościowe i naprawcze kompetencji.

Jest także jednoznaczna ci do tego , że zawierają one merytoryczne , negatywne dla uczestnika postępowania upadłościowego jakim był powód , rozstrzygnięcia co do wszystkich żądań zawartych we wnioskach. Obejmują one także [chociaż ujęte w bardzo zwięzłej postaci] motywy obu rozstrzygnięć.

Skoro tak , to zarówno pismo z 12 czerwca 2012r jak i to z 24 września 2012r ,nota bene także odrębnie doręczone profesjonalnie nemu pełnomocnikowi autora wniosków, należy uznawać za postanowienia Sędziego Komisarza , których podstawą normatywną jest norma art. 219 ust. 1 ustawy.

Jak już wskazywano wyżej , taka ich ocena nie jest wystarczająca ku temu by apelacja mogła odnieść postulowany przez J. T., we wniosku środka odwoławczego skutek.

Formułując roszczenie odszkodowawcze wobec Skarbu Państwa i uznając , że obydwie nie wypłacone z funduszków masy upadłości sumy wyznaczają rozmiar uszczerbku podlegającego wyrównaniu przez przeciwka procesowego , powód powołując się na normę art. 417 [1] §2 kc , wskazywał , że źródłem szkody są prawomocne postanowienia Sędziego Komisarza z 12 czerwca i 24 września 2012r , orzeczenia niezgodne z prawem albowiem odpowiadającymi mu , byłyby tylko takie rozstrzygnięcia sądowego organu postępowania upadłościowego , które uwzględniałyby żądania zawarte w obu wskazanych wyżej wnioskach.

Oceniając poprawność tego zapatrywania w pierwszej kolejności wziąć należy pod uwagę , iż przepis art. 223 ust. 1 ustawy Prawo Upadłościowe i naprawcze z dnia 28 lutego 2003r [jedn. tekst DzU z 2012r poz. 1112 z późn. zm.] wyklucza możliwość złożenia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia [postanowienia] wydanego w postępowaniu upadłościowym.

Brak możliwości uzyskania tego rodzaju orzeczenia , mającego charakter rozstrzygnięcia prejudycjalnego , którym dochodzący odszkodowania od Skarbu Państwa w oparciu o powołaną wyżej normę kodeksu cywilnego musi się [co do zasady] uprzednio legitymować , nie zamyka drogi do uzyskania odszkodowania.

W takim wypadku Sąd rozstrzygający o tego rodzaju żądaniu jest obowiązany we własnym zakresie ocenić wszystkie przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej, w tym tę szczególną, w postaci stwierdzenia czy orzeczeniu mającemu być źródłem szkody rzeczywiście należy przypisać tego rodzaju niezgodność [argument z art. 424 {1 b } kpc]

Warunkiem jednak dochodzenia odszkodowania w powołaniu się na ten przepis w zw z art. 417 [1] §2 zd. trzecie kc jest, ażeby powód skorzystał, w ramach postępowania, w którym orzeczenie będące źródłem uszczerbku zapadło, ze środków prawnych zmierzających do wyeliminowania ocenianego przezeń jako niezgodne z prawem rozstrzygnięcia. Trzeba parzy tym zauważyć, że pojecie środka prawnego obejmuje swoim zakresem nie tylko środki odwoławcze ale także inne środki zaskarżenia przewidziane przez ustawę i dostępne dla strony, mogące doprowadzić do takiego skutku.

Zaniechanie przez potencjalnie poszkodowanego z ich wykorzystania wyklucza możliwość skutecznego dochodzenia odszkodowania.

/ por. wypowiedające taką samą ocenę stanowiska E. Marszałkowskiej – Krześ w Komentarzu do kodeksu postępowania cywilnego, wydawnictwo CH Beck 2014, oraz K. Piaseckiego w komentarzu do ustawy procesowej pod jego redakcją, wydawnictwo CH Beck z 2010r. /

Warunek ten nie został przez J. T. (1) spełniony, a zaniechanie skorzystania przezeń z prawa złożenia zażalenia od postanowień Sędziego Komisarza z 12 czerwca i 24 września 2012r, z których wydaniem wiąże on powstanie szkody, decyduje o tym, iż oddalenie przez Sąd niższej instancji powództwa odszkodowawczego, w ostatecznym wyniku odpowiada prawu.

Formułując żądania zawarte we wnioskach z dat wpływu do Sądu 9 maja i 6 września 2012r powód w sposób nie budzący wątpliwości interpretacyjnych, oceniał sposób postępowania syndyka jako takie, które stanowią o istotnym naruszeniu jego obowiązków nałożonych nań przez ustawę z dnia 28 lutego 2003r

Zdaniem ich autora dawało to podstawę, do tego by udzielić syndykowi upomnienia, a w razie nie podporządkowania się poleceniu usunięcia nieprawidłowości, w tym wypłaty należnych powodowi sum, w określonym terminie, do nałożenia przez Sędziego Komisarza na podległy jego nadzorowi organ grzywny.

Tak określając swoją ocenę postępowania syndyka i domagając się sięgnięcia po środki dyscyplinujące wobec niego powód, zastępowany w postępowaniu przez profesjonalnego pełnomocnika uznawał, że podstawą prawną dla ich podjęcia jest norma art. 169 a ustawy.

Trzeba w tym miejscu ponownie przypomnieć, iż konsekwentnie, w toku postępowania rozpoznawczego powód uznawał obydwie odpowiedzi Sędziego Komisarza za merytoryczne postanowienia sądowego organu postępowania upadłościowego, odnoszące się do jego żądań zawartych we wnioskach.

Skoro tak, to postępując konsekwentnie, w sytuacji ich nie uwzględnienia, winien był przedsięwziąć kroki zmierzające do ich zaskarżenia zażaleniem, które przysługiwało mu, z uwagi na materie o których obydwie rozstrzygały.

Oto bowiem odmowa potwierdzenia nieprawidłowości w sposobie wykonywania obowiązków przez syndyka, a co za tym idzie udzielenia mu upomnienia czy też zobligowania go do podjęcia czynności usuwających te chybień z ewentualnymi następstwami dalszych zaniechań, w postaci nałożenia grzywny, uprawniała J. T. (1) do złożenia zażalenia na takie rozstrzygnięcia Sędziego Komisarza, ku czemu podstawą była norma art. 172 ust. 1 ustawy, w brzmieniu mającym w postępowaniu upadłościowym oznaczonym sygnaturą VGUp. 8/07 zastosowanie, a wprowadzonym do porządku prawnego na podstawie art. 21 pkt 9 ustawy z dnia 15 czerwca 2007r O licencji syndyka [DzU z 2007 Nr 123 poz.850] z dniem 10 października 2007r

Zgodnie z tym przepisem na postanowienie Sędziego Komisarza w przedmiocie odwołania , upomnienia lub nałożenia na syndyka, nadzorcę sądowego lub zarządcę albo ich zastępców grzywny , przysługuje zażalenie , rozpoznawane przez Sąd na rozprawie.

Zażalenie było środkiem prawnym za pomocą którego powód mógł kwestionować legalność wydanych przez Sędziego Komisarza rozstrzygnięć i za pośrednictwem tego, dostępnego mu narzędzia procesowego doprowadzić do wyeliminowania wskazywanego przez siebie źródła szkody. Nie skorzystanie z takiej możliwości , a co więcej całkowita bierność powoda, by podjąć kroki zmierzające do weryfikacji poprawności prawnej tych orzeczeń wyklucza możliwość skutecznego dochodzenia odszkodowania od strony pozwanej.

Przyjęta ocena prawna czyni zbędną szerszą ocenę przez Sąd II instancji drugiego z zarzutów naruszenia prawa materialnego na którym opiera się apelacja.

Dlatego już tylko na marginesie należy zauważyć , że przypisanie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbowi Państwa za szkodę wywołaną przez wydanie niezgodnego z prawem prawomocnego orzeczenia , poza stwierdzeniem innych- generalnych- jej przesłanek, w tym adekwatnego związku przyczynowego [w rozstrzyganej sprawie] pomiędzy wydaniem negowanych z punktu widzenia legalności orzeczeń , a uszczerbkiem wymaga, aby niezgodność ta miała szczególnie , kwalifikowany charakter , których powód w procesie nie wykazał. Podane w środku odwoławczym argumenty za oceną odmienną , nie mogą zdecydować o uznaniu , że postanowienia Sędziego Komisarza z 12 czerwca i 24 września 2012r są takimi , które reprezentując cechy opisane w powołanym przykładowo , judykacie Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2008r , sygn.. I CNP 11/07 , powołanym za zbiorem Lex nr 484707 , mogłyby być uznane za niegodne z prawem w rozumieniu tego pojęcia wypracowanego przez orzecznictwo sądowe na tle wykładni art. 424 [1] kpc. Argumenty te bowiem wspierają jedynie ocenę apelacyjną powoda nie przekonując o oczywistości naruszenia prawa tymi rozstrzygnięciami.

Na zakończenie rozważań należy , także w formie uwagi na marginesie wskazać , iż J. T. (1) nie zdołał dowieść , że pomiędzy wydanymi orzeczeniami z którymi wiązał powstanie uszczerbku, a szkodą istniał normalny związek przyczynowy.

W czasie ich podejmowania przez Sędziego Komisarza nie był jeszcze zatwierdzony przez niego i wobec tego nie podlegał wykonaniu plan podziału funduszu masy, w ramach którego należności dochodzone pozwem miały przynależeć , jako stanowiące element, dotąd nie zaspokojonych kosztów postępowania upadłościowego, do kategorii pierwszej po myśli art. 342 ust. 1 pkt 1 zd pierwsze ustawy

. Zatem wówczas nie była wykluczona możliwość zaspokojenia przez powoda obu wierzytelności , później utożsamionych przezeń ze szkodą. Zatwierdzenie planu podziału , obejmujące m. in. tę kategorię należności przez Sędziego Komisarza, który wierzytelności J. T. (1) nie ujmował , nastąpiło , jak wynika z poczynionych w sprawie ustaleń później , bo orzeczeniem wydanym w dniu 20 sierpnia 2013r.

Z wydaniem tego postanowienia powód jednak nie łączy powstania uszczerbku , którego wyrównania domaga się w pozwie. Wyklucza to zatem istnienie adekwatnego związku przyczynowego , w rozumieniu art. 361 §1 kc , pomiędzy orzeczeniami z 12 czerwca i 24 września 2012r , a szkodą jakiej miał doznać.

Ów brak upewnia jedynie Sąd II instancji w ocenie , iż oddalenie powództwa J. T. przez Sąd Okręgowy było rozstrzygnięciem poprawnym.

Z podanych przyczyn, w uznaniu środka odwoławczego powoda za niezasadny, Sąd II instancji orzekł o jego oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.

Podstawa rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego były normy art. 98 §1 i 99 kpc w zw z art. 108 §1 kpc w zw z art. 391 §1 kpc i wynikająca stad , dla ich rozliczenia pomiędzy stronami , zasada odpowiedzialności za wynik sprawy.

Kwota należna z tego tytułu od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa została ustalona , zważywszy na wartość przedmiotu zaskarżenia , na podstawie §6 pkt 4 w zw z §13 ust.1 pkt 2 Rozporządzenia MS w sprawie opłat za czynności adwokackie [...] z dnia 28 września 2002r [jedn. tekst DzU z 2013 poz. 461]